

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold, za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 28. junija 1876.

O b s e g: Razpis treh štipendij za učence na kmetijski šoli „Francisko-Josefinum“ v Mödlingu nad Dunajem. — Kedaj naj se senožeti kosijo? — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dalje.) — Gospodarske novice. — Škodljiva stran šivalnic (Nähmaschinen). — C. k. upravni sodni dvor ali opravna sodnija. (Konec.) — Ljudska šola. — Škofje vsake sorte. — Slovansko slovstvo. — Softe na Turškem. — Mati ga izdâ. (Kon.) — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Razpis treh štipendij

za učence na kmetijski šoli „Francisko-Josefinum“ v Mödlingu nad Dunajem.

Dve štipendiji ste ustanovljeni od presvitlega cesarja iz lastne blagajnice, med katerima ena ima imê cesarja, druga pa cesarice, — eno štipendijo pa je ustanovil svetli nadvojvoda Karol Ludevik; vsaka štipendija znaša po 250 gold. za vsako leto. Prošnjiki za te štipendije na imenovani kmetijski šoli, katera traja 3 leta, morajo izkazati: 1) da so njihovi stariši ali varuhi zadovoljni, da v to šolo stopijo, 2) da so vsaj 16 let stari, 3) da imajo študije spodnje gimnazije ali realke; tem bolje je pa, če morejo zraven unega tudi skazati, da so na katerem večem posestvu že nekoliko prakse si zadobili v kmetijstvu. — Prošnje s priloženimi spriĉali se imajo zadnji ĉas do 31. avgusta t. l. vložiti pri vodstvu gori omenjene šole. — Štipendisti niso oproščeni dotiĉne šolnine. Kdor še kaj več o osnovi te šole izvedeti Źeli, dobí šolski program od navedenega vodstva.

Kedaj naj se senožeti kosijo?

O tem, kedaj je pravi ĉas, travnike kositi, je še zmirom nekoliko prepira med kmetovalci.

Eni trdijo, naj se kosijo takrat, ko trava na senoŹetih v najlepšem cvetji stoji, — drugi takrat, ko je veĉi del trave Źe ocvelo, — tretji pa, ko je vsa trava popolnoma ocvela.

Kdo ima prav?

Tudi rastline na senoŹetih, kakor Źita, napravijo na vrhu svojem seme (klasje), v katero se iz bilk preseli najveĉ redivne tvorine. Vsaj vsak to vé, da Źito ima v klasji (zrnji) svoj kapitál, bilka potem je samo manj vredna slama.

Ta prevdarek naj bi kmetovalcem veljal za razsodbo priĉkanja: kedaj je najbolje travnike kositi.

Da bo senó dobro in redivno, ne pa slama, naj se senoŹeti kosijo takrat, ko je trava v najlepšem, polnem cvetji. Takrat je cela bilka še polna dobrega soka in tedaj teĉna klaja. Pozneje je Źe od dne do dne bolj trda, in mnogo trave in deteljce postane suhlad, ki ni veliko bolja od suhe Źitne slame.

Res je sicer, da pôzna košnja okrepcâ travnik zato, ker se mnogo semena iz ocvelih rastlin poseje na travnik; al gospodar naj na vago dene prevdarek: ali mu ni za Źivino zgube veliko, ĉe nakosí manj in pa slabe, to je, manj redivne klaje?

Ĉe le na kûp gledaš, ne pa na to, koliko ima kûp v sebi, grozno se motiš!

Kar morebiti travnik zgubi s tem, da se poseje semena manj po njem, ker rastline niso še popolnoma ocvele, to se mu pa po vse nadomesti s tem, ĉe senoŹeti svoje ne daje „škrjancem gnojiti“, ampak da jo sam gnoji vĉasih in, kjer je mogoĉe, z vodo napaja. Jasen dokaz tej resnici je to, da marsikater gospodar ima blizo svoje hiše vrt ali kak drug kos zemlje, kjer travo po 4 ali celó 5krat na leto kosí, da Źivini frišno klajo poklada. In prav na taciĉ zemljišĉih izraste vsako leto najveĉ in najbolj teĉne trave.

Letos, Źalibog, pa deŹevno vreme gospodarjem nagaja, da proti pravemu spoznanju svojemu, da ni dobro kositi pozno, bodo vendar morali pozno kositi, — drugi pa, ki so Źe kosili, ne morejo mrve domú spraviti ali pa jo spravijo le mokro domú. Za take nadloge se svetuje sledeĉe.

Kdor ni mogel mrve na travniku do dobrega posušiti, sušiti jo mora v kozolcu, ĉe ga ima, ali pa pod streho na tleh, kjer se podloge naredé iz dilj ali lés, na katere se nameĉe najprej na dno malo slame, potem pa mrva. — Pomaga tudi ne dosti suho mrvo v senici tako skladati, da poredoma pride ena lega mrve, ena pa suhe slame, kajti suha slama veliko senene vlage na-se potegne. — Še tretja pomoĉ — se ve najdraŹja — je ta, da se mokrotno senó dá malo osušiti, potem v senici moĉno stlaĉiti in pa s kuhinjsko soljo osoliti, da se nekoliko skisa; tako dobro stlaĉena in okisana mrva se ne spridi, ampak še bolja je z dodano soljo.

Gospodarske novice.

* Pišĉe s plavutami med kremplji na nogah kaŹejo v vasi Rôdhen pri Giesenu na Nemškem. Zleglo se je to pišĉe pri nekem kmetu, ki ima kokoši ondi navadnega plemena. O ĉudni tej prikazni modrujejo zdaj naravoslovci, od kodi ta izrodek? Nekateri mislijo, da se je puta plemenila z raco, kar pa dozďaj po nobeni skušnji ni verjetno.